

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету
/Роман ГРЕШКО/
від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Страхові послуги» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.04.2021 року, протокол № 5, та введеної в дію наказом ректора № 185 від 11.05.2021 р.

Розробник: **Федишин Майя Пилипівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент
Викладач: **Федишин Майя Пилипівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Петро НІКІФОРОВ

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Роман ГРЕШКО

1. Мета навчальної дисципліни: поглибити теоретичні та практичні знання з організації і технологій здійснення страховими компаніями страхової діяльності щодо забезпечення потреб юридичних і фізичних осіб у страховому захисті шляхом надання страхових послуг. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набуті додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширять їхні можливості для професійної самореалізації в сфері страхування, зокрема створення та практичного застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, а також застосування навичок в особистому житті.

2. Пререквізити.

Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Страхові послуги», - це «Фінанси», «Страхування».

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Страхові послуги» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях як професійної самореалізації так і в особистому житті;
- здатність застосовувати знання страхового законодавства у сфері регулювання фінансового ринку;
- здатність проведення досліджень специфіки страхових послуг на відповідному рівні.

Програмні результати навчання:

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері страхової діяльності;
- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні з питань страхових послуг та продуктів з метою страхового захисту від небажаних негативних наслідків ризикових ситуацій;
- визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
заочна	IV	VII	4	120	2	6	8	-	-	106	-	залік

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні положення реалізації страхових послуг					
Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації Мета: розглянути економічну сутність та необхідність страхових послуг, з'ясувати особливості формування попиту на страхові послуги, інструменти реалізації страхових послуг	9	2	-	-	-	7
Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди Мета: ознайомити з етапами проходження страхової угоди, з'ясувати суть андеррайтингу, розглянути порядок укладання страхового договору	9		-	-	-	9
Тема 3. Страхові послуги з страхування життя Мета: розглянути види страхування життя за складовими елементами: суб'єкти страхування; обсяг страхової відповідальності; строк страхування; страхова сума; одержувачі страхової суми у випадку смерті страхувальника та дожиття.	15	2	2	-	-	13
Тема 4. Страхування від нещасних випадків Мета: розглянути сутність страхування від нещасних випадків, охарактеризувати обов'язкові та добровільні види страхування від нещасних випадків.	15					14
Тема 5. Медичне страхування Мета: окреслити соціально-економічні передумови розвитку медичного страхування в Україні; розглянути види обов'язкового та добровільного медичного страхування.	12					11
Разом за змістовим модулем 1	60	4	2	-	-	54
Змістовий модуль 2. Страхові послуги з ризикових видів страхування						
Тема 6. Страхування майна та відповідальності підприємств Мета: розглянути суть поняття «підприємницькі ризики» та визначити роль страхування у забезпеченні потреб підприємця в страховому захисті; розглянути форми й види страхування майна і відповідальності підприємств.	15	2	1	-	-	12
Тема 7. Сільськогосподарське страхування Мета: окреслити економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві; розглянути форми й види страхування майна, тварин, врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень сільськогосподарських підприємств.	9	-	1	-	-	8

Тема 8. Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків Мета: розглянути необхідність, значення, види страхування технічних та фінансово-кредитних ризиків.	9	-	1	-	-	8
Тема 9. Автотранспортне, морське та авіаційне страхування Мета: розглянути сутність, об'єкти, форми, види систем автотранспортного, морського, авіаційного страхування за основними елементами; охарактеризувати суть послуг з страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.	12	-	1	-	-	11
Тема 10. Страхування майна і відповідальності громадян Мета: розглянути необхідність і значення страхового захисту майна громадян, види послуг страхових компаній для громадян - власників майна, страхування відповідальності громадян	15		2			13
Разом за змістовим модулем 2	60	2	6	-	-	50
Усього годин	120	6	8	-	-	106

4.3. Тематика практичних занять

п/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1	Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації Завдання: сформулювати у студентів розуміння економічної сутності та необхідності страхових послуг, оволодіти знаннями практичного спрямування щодо особливостей формування попиту на страхові послуги, інструментів реалізації страхових послуг, нагляду і контролю з боку страхових компаній та держави щодо реалізації страхових послуг	-
2	Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди Завдання: поглибити знання щодо етапів проходження страхової угоди, андеррайтингу, розкрити порядок укладання страхового договору, його складові, зміст і структуру страхового полісу, сертифікату, правил страхування, систем страхового забезпечення, вміти узагальнювати послідовність дій страхувальника та страховика при настанні страхової події	-
3	Тема 3. Страхові послуги з страхування життя Завдання: систематизувати знання порядку визначення і сплати страхових премій з послуг страхування життя; організації роботи страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядку їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним особам; навчити вирішувати практичні завдання по страхуванню на дожиття до певного віку і на випадок смерті	2
4	Тема 4. Страхування від нещасних випадків Завдання: оволодіти знаннями щодо порядку надання страхових послуг з страхування від нещасних випадків, обов'язкових та добровільних види страхування від нещасних випадків, навчити вирішувати практичні завдання по страхуванню від нещасних випадків на транспорті, спортсменів вищих категорій, державних службовців.	
5	Тема 5. Медичне страхування Завдання: поглибити знання щодо передумов розвитку медичного страхування в Україні; видів обов'язкового та добровільного медичного	

	страхування, зарубіжного досвіду здійснення медичного страхування, навчити вирішувати ситуаційні завдання з медичного страхування.	
6	Тема 6. Страхування майна та відповідальності підприємств Завдання: оволодіти знаннями щодо форм й видів страхових послуг з страхування майна і відповідальності підприємств, основних умов надання страхових послуг за складовими елементами; виробити вміння самостійно мислити, вирішувати, аналізувати практичні ситуації, робити висновки.	1
7	Тема 7. Сільськогосподарське страхування Завдання: поглибити знання щодо форм й видів страхування майна, тварин, врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень сільськогосподарських підприємств; навчити студентів розв'язувати практичні ситуації на обчислення вартості врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхових платежів, збитків, страхових відшкодувань по сільськогосподарському страхуванню	1
8	Тема 8. Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків Завдання: систематизувати знання щодо необхідності, значенні, видів страхування технічних та фінансово-кредитних ризиків за складовими елементами; навчити організації роботи страхової компанії щодо визначення сум, страхових платежів, збитків і страхового відшкодування за страховими послугами з страхування фінансово-кредитних та технічних ризиків.	1
9	Тема 9. Автотранспортне, морське та авіаційне страхування Мета: сформувати у студентів розуміння сутності, об'єктів, форм, видів систем автотранспортного, морського, авіаційного страхування за основними елементами: суб'єкти, об'єкти страхування, обсяг страхової відповідальності, страхова сума, страховий тариф, страхова премія, строк страхування, франшиза, оцінка збитків, страхове відшкодування; навчити розраховувати страхові платежі з страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.	1
10	Тема 10. Страхування майна і відповідальності громадян Завдання: сформувати розуміння необхідності і значення страхового захисту майна громадян, поглибити знання щодо видів послуг страхових компаній для громадянам - власників майна, страхування відповідальності громадян; навчити вирішувати практичні завдання по майновому страхуванню та страхуванню відповідальності громадян	2
Усього годин		8

4.4. Самостійна робота здобувача

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Страхові послуги» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, підготовку презентацій індивідуальних завдань із запропонованого переліку, вирішення практичних ситуацій.

Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях у межах розподілених балів для поточного оцінювання.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: Страхова послуга та особливості її реалізації Завдання: 1. Розкрийте правові засади регулювання ринку страхових послуг в Україні	7

	2. Розкрийте зарубіжний досвід та ставлення українців до необхідності страхового захисту та страхових послуг. 3. Охарактеризувати види страхових послуг, що надаються фізичним і юридичним особам на прикладі страхової компанії. 4. Розкрийте роль реклами в реалізації страхових послуг. 5. З'ясуйте основні об'єкти маркетингу страхових послуг та функції служби маркетингу страхових компаній. 6. Визначіть методи реалізації та збут страхових послуг 7. Дослідіть інновації на ринку страхових послуг. 8. Визначте роль страхових посередників в системі реалізації страхових послуг	
2	Тема: Порядок укладання та ведення страхової угоди Завдання: 1. Поясніть особливості врегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків 2. Поясніть особливості систем страхового забезпечення 3. Розкрийте етапи формування страхової угоди між учасниками процесу страхування 4. Охарактеризуйте порядок укладання та дії договору страхування 5. Дайте характеристику порядку розробки правил страхування 6. Поясніть суть тарифної політики страховиків (на прикладі декількох страхових компаній)	9
3	Тема: Страхові послуги з страхування життя Завдання: 1. Назвіть основні вимоги, які ставляться перед страхувальниками при укладанні договорів страхування до вступу в шлюб, договорів довічного страхування та інших видів змішаного страхування життя 2. Розкрийте особливості вітчизняної та зарубіжної практик страхування пенсій 3. Розкрийте особливості діяльності НПФ 4. Охарактеризуйте сучасний стан розвитку страхування життя в Україні. 5. Дослідіть співпрацю лайфових страховиків та НПФ у пенсійному страхуванні 6. Дослідіть інвестиційні види страхування життя	13
4	Тема: Страхування від нещасних випадків Завдання: 1. Розкрийте особливості розрахунку тарифів страхових послуг з страхування від нещасних випадків (на прикладі декількох страховиків) 2. Дослідіть ринок страхових послуг з страхування від нещасних випадків: сучасний стан та перспективи розвитку 3. Порівняйте умови надання страхових послуг з добровільних видів страхування від нещасних випадків на прикладі декількох компаній 4. Порівняйте умови надання страхових послуг з обов'язкових видів страхування від нещасних випадків: характеристика умов на прикладі декількох компаній	14
5	Тема: Медичне страхування Завдання: 1. Дослідіть діджиталізацію страхових послуг з медичного страхування страхових компаній в сучасних умовах 2. Розкрийте проблеми розвитку медичного страхування в Україні 3. Порівняйте умови надання страхових послуг з добровільних видів медичного страхування на прикладі декількох компаній 4. Порівняйте умови надання страхових послуг з обов'язкових видів страхування від нещасних випадків на прикладі декількох компаній	11

	5. Порівняйте зарубіжний досвід та українські реалії страхової медицини. 6. Розкрийте особливості медичного страхування громадян, які виїжджають за кордон 7. Схематично відобразіть організацію медичного страхування на прикладі зарубіжних країн та України	
6	Тема: Страхування майна та відповідальності підприємств Завдання: 1. Охарактеризуйте умови надання страхових послуг з добровільних видів майнового страхування підприємств: на прикладі декількох компаній 2. Розкрийте особливості страхових послуг з обов'язкових видів страхування майна підприємств: характеристика умов на прикладі декількох компаній 3. Розкрийте особливості страхування майна підприємств державної форми власності. 4. Дослідіть специфічні види страхування відповідальності підприємств 5. З'ясуйте особливості страхування відповідальності виробника (продавця) товарів, виконавця робіт (послуг) 6. Охарактеризуйте послуги з страхування екологічних ризиків	12
7	Тема: Сільськогосподарське страхування Завдання: 1. Визначте ознаки прояву ризиків в аграрному секторі та необхідність їх страхування 2. Охарактеризуйте організацію роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування за послугами сільськогосподарського страхування 3. Розкрийте основні умови страхування сільськогосподарських тварин 4. Дослідіть зарубіжний досвід страхування в сільському господарстві та можливість впровадження в Україні 5. Розкрийте особливості перестрахування сільськогосподарських ризиків	8
8	Тема: Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків Завдання: 1. Розкрийте страхові послуги з страхування фінансових ризиків на прикладі страхової компанії 2. Визначте умови страхування кредитних ризиків 3. Подайте у вигляді схеми страхування депозитів: зарубіжний досвід та українська практика 4. З'ясуйте особливості страхування фінансових гарантій 5. Охарактеризуйте сучасні види страхування технічних ризиків 6. Окресліть методи захисту інтересів фізичних та юридичних осіб від ризиків у фінансово-кредитній сфері	8
9	Тема: Автотранспортне, морське та авіаційне страхування Завдання: 1. Розкрийте суть страхування відповідальності власника транспортного засобу: національний та зарубіжний досвід 2. Визначте особливості визначення розміру збитків та порядку відшкодування в автострахуванні 3. Розкрийте механізм надання послуг морського та авіаційного страхування на прикладі декількох страхових компаній 4. Порівняйте страхування вантажів, які транспортуються автомобільними транспортними засобами, водними та морськими суднами 5. Розкрийте суть обов'язкових та добровільних видів авіаційного страхування 6. Розкрийте умови страхування вантажів в INCOTERMS	11

	7. Окресліть особливості роботи МТСБУ, Морського бюро України, специфіку діяльності авіаційних пулів в Україні 8. Порівняйте міжнародну та національну законодавчі бази морського і авіаційного страхування	
10	Тема: Страхування майна і відповідальності громадян Завдання: 1. Розкрийте специфіку страхових послуг з добровільних видів майнового страхування фізичних осіб: характеристика умов надання на прикладі декількох компаній 2. Порівняйте умови страхових послуг з обов'язкових видів страхування відповідальності громадян на прикладі декількох компаній 3. Розкрийте суть обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї 4. Розкрийте особливості здійснення страхування домашнього майна громадян: вигідні пропозиції на прикладі декількох компаній 5. Розкрийте значення страхування відповідальності фізичних осіб в сучасних умовах	13
Усього годин		106

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені

затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

З навчальної дисципліни «Страхові послуги» проводиться семестровий залік. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання і виробничу ситуацію.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку, входить: теоретичне питання (10 балів), 4 тести «правильно-неправильно» - по 2 бали (сумарно 8 балів), 4 тести «множинний вибір» - по 2 бали (сумарно 8 балів), виробнича ситуація (14 балів).

10 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

14 балів здобувач отримує за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв'язання виробничої ситуації.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також залік може бути проведений у письмовій формі в системі дистанційного навчання MOODLE шляхом виконання 40 тестових завдань (множинний вибір).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90 – 100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне питання, правильне розв'язання виробничої ситуації, правильна відповідь на тестові питання. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, а також розв'язання виробничої ситуації, які містять неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питання білету або правильного розв'язання виробничої ситуації. У той же час тестові завдання вирішені з помилками.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються неточності, помилки у вирішенні тестів, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «E» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу, допущено помилки у тестових завданнях та виробничій ситуації.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
12		12			12		12		12	40	100

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Страхові послуги: у схемах і таблицях: навч. посібник / укл.: М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 208 с.
2. Страхові послуги. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни./ укл.: Л.В. Попова, М.П. Федішин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 120 с. URL:<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7261>
3. Русул Л.В., Федішин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навч. посібник; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 288 с.
4. Страхові послуги: Підручник /С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.; кер авт. кол. С.С. Осадець і Т.М. Артюх. Київ: КНТЕУ, 2007. 464 с.
5. Говорушко Т. А. Страхові послуги : 3-тє видання. Навч.посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 376 с.
6. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред. Д. І. Деми. [3-тє вид., стереотипне]. Київ: Алерта 2017. 526 с.
7. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
8. Страхування та страхові послуги у господарській діяльності : навчальний посібник / В.І. Антонік та ін. Кривий Ріг : Роман Козлов, 2015. 711 с.
9. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
11. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1961-ІV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>
12. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 21.05.2024 р. № 3720-ІХ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#Text>
13. Про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р № 959. URL: [http:// www. zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)

7.2.

7.3.Додаткова

1. Федішин М.П., Попова Л.В., Верещагіна О.Ю. Сучасні реалії ризик-менеджменту в страхових компаніях. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. 2021. Вип. 61. С.227-233. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/61_2021/43.pdf
2. Федішин М.П., Русул Л.В., Мізунська І.Р. До питання необхідності запровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39).

3. Попова Л.В., Федішин М.П., Білявська А.В. Інноваційно-технологічний розвиток страхового ринку України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. №6. Том 30 (69). Частина 2. С.103-107. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-41>
4. Вікнянська А. О., Федішин М. П. Оцінка фінансового забезпечення фонду соціального страхування України за 2017-2019 роки (на прикладі Чернівецької області). *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8753>
5. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ. 2020. 568с.
6. Третяк К.В. Агροстрахування: зарубіжний досвід та ресурси щодо його імплементації в українську страхову практику. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2019. №1. DOI: <http://10.32702/2307-2105-2019.1.32>
7. Федорович І. Зарубіжний досвід страхування ризиків в аграрній сфері. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/20319/1/18-23.pdf>

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Національний банк України – <https://bank.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України – <https://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України – <https://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua

Інші інтернет-джерела

1. Регулювання ринку небанківських послуг «спліт». Сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/split>
2. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://www.uainsur.com.ua>
3. Офіційний сайт Моторного транспортного страхового бюро України. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/>
4. Сайт Фориншурер. URL: <https://forinsurer.com/news?t15>
5. Путівник для небанківських фінансових установ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guide-book_for_non-bank_financial_institutions.pdf?v=4
6. Нова модель регулювання ринку страхування в Україні від НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-oprilyudniv-bachennya-maybutnogo-regulyuvannya-strahovogo-rinku-ukrayini> (дата звернення: 31.08.2023)
7. Біла книга "Майбутнє регулювання ринку страхування". URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-strahuvannya>
8. Показники діяльності страхових/перестрахових брокерів. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
9. Основні показники діяльності страхових компаній (у розрізі установ), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 835. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
10. Показники діяльності страхових компаній URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>